

130 jaar Arme Klaren in Oostende

Het is opvallend hoe het kloostergebouw (op de achtergrond), getekend door architect Paul Felix, na 34 jaar nog steeds aktueel is en daardoor ook veel belangstelling krijgt van bouwkundigen. (Foto VEO)

OOSTENDE — Op 3 juni 1862 stichtte abdis Marie-Dominique (Julie Berlamont van het klarissenklooster in Brugge een klooster in Oostende. Dat was een van de 17 kloosters die deze Brugse abdis in België en in Engeland oprichtte. Dat klooster startte in de Platformstraat in hartje Oostende nabij de Langestraat. In 1959 verhuisden de 13 overgebleven zusters naar een nieuwbouw aan de Mariakerkelaan waar het klooster terug opbloede en nu 20 zusters herbergt. 1993 is het Clarajaar omdat 800 jaar geleden de heilige Clara van Assisi werd geboren. In Oostende wordt dat gevierd met de première van een Clara-evokatie op 20 juni in het kursaal.

Wat de Brugse abdis Julie Berlamont (Izegem 1799-Brugge 1871) bezielde om 17 klarissenkloosters op te richten, waaronder dit van Oostende, kunnen alleen Gods diepe roerselen en de boeken van Sint-Pieter openbaren. Alleen haar ijver, de vele roepingen en de bloei van het kloosterleven zijn onvoldoende om dit te verklaren.

Oostende was er één van naast Antwerpen, Lier, Doornik, Kortrijk, Brussel maar ook Londen, Manchester en York. Op 3 juni 1862 stuurde zij zes zusters naar Oostende. Daarbij de dochter van de Oostendse notaris Felix Van Caillie die als erfenis een huisje aan de Platformstraat meekreeg dat het eerste klooster werd. Zij was ook de eerste abdis: Maria-Angelica.

De zusters leefden er volgens de regels van hun stichtster, de heilige Clara, in diepe armoede. Zo gaat het verhaal dat er maar één kookpot was en dat eerst de soep werd bereid en nadien in dezelfde ketel de aardappelen. Maar dat trok ook weldoeners aan waaronder rijke dames uit Frankrijk en Luxemburg die toen naar de onthuisende badplaats Oostende afzakten. Onder hen ook koningin Maria-Hendrika, echtgenote van de aan Oostende verslaafde Leopold II, die

als koningin toegang had tot het slot van het klooster.

De gulheid van deze dames en de gedrevenheid van de „père syndic“, die de schoonzoon was van notaris Van Caillie en de zakelijke belangen van het klooster regelde, maakten het mogelijk om nog enkele huisjes en een terrein aan te kopen in dit gebied dat toen nog grotendeels onbebouwde duinen waren vanwaar men de zee kon zien. De zusters bouwden het klooster uit en legden op 19 maart 1869 de eerste steen van een kapel. Die steen met inscriptie wordt nu nog bewaard. Het klooster groeide uit tot 40 zusters voor de eerste wereldoorlog.

Oorlog

De grote oorlog verstoorde het kontemplatieve leven in het klooster en de bloeiperiode. Niettegenstaande

bombardementen en ontbering bleven de zusters ter plekke. Vluchten naar Engeland kon maar ze wilden niet. De kloosterorden hielpen mekaar en de buitenzusters bedelden in de omgeving. Alles rondom lag in puin maar het klooster bleef, niettegenstaande veel schade, overeind. Er vielen zelfs drie bommen rond het klooster maar ze ontploften niet.

Na de wapenstilstand galmde er over Oostende maar één klok: die van de kapel van de Arme Klaren. Alle andere waren door de Duitsers meegenomen maar die ene klok was blijven hangen omdat de Duitsers geen ladder vonden om in de toren te klimmen en omdat ze de armoede van de zusters zagen. Het was die klok die klepelde toen het leger met koning Albert en koningin Elisabeth na de oorlog Oostende terug innam. Die-

zelfde klok hangt nu in de toren van de nieuwe kapel.

Stilaan werd het klooster ingesloten door hotels en hoogbouw. „Als we de lucht wilden zien moesten we omhoog kijken”, vertelden de oudere zusters. Tussen de twee oorlogen gebeurde er weinig. De zusters hadden weinig contact met de buitenwereld en er waren weinig roepingen omdat de leefomstandigheden erbarmelijk waren.

ARME KLAREN

A6

In de meidagen van 1940 vluchtte de bevolking van Oostende voor de nieuwe oorlog. Ook de zusters mochten naar familie vertrekken of naar een klooster meer landinwaarts. Maar toen alles rustiger werd herstelde zich

het kloosterleven maar de roepingen bleven uit. Na de tweede oorlog kwamen er in een periode van 15 jaar geen nieuwe zusters bij. Dat kwam grotendeels omdat het klooster dermate verouderd was dat het ongezond en onbewoonbaar was.

Vloedgolf

Vooraf na de vloedgolf van 1 februari 1953, die ook heel het klooster onder water zette, was het niet meer verantwoord in die gebouwen te blijven. Abdis Josefa Jonckheere besliste toen het oude gebouw te verkopen en een nieuw klooster te bouwen aan de Mariakerkelaan, toen nog een stoffige zandweg.

Architekt Paul Felix van Oostende tekende de plannen van een sober maar verantwoord gebouw dat zowel artistiek als functioneel was voor een klooster. Het is trouwens opvallend hoe dit gebouw na 34 jaar nog steeds actueel is en daardoor ook veel belangstelling krijgt van bouwkundigen en deskundige tijdschriften.

Ook na de verbouwing, want oorspronkelijk bestond alleen de noordelijke vleugel omdat dit voor de 13 zusters die de verhuis meemaakten voldoende was. Maar de kloostergemeenschap bloeide terug open. Bovendien was er in het begin der jaren 50 het pauselijk dekreet dat slotzusters konden voorzien in hun eigen onderhoud waardoor in Oostende hosties werden gebakken, keramieken kunstwerk vervaardigd alsook kerkgewaden. Dat vroeg ruimte zodat in 1967 een zuidelijke vleugel als woonruimte werd bijgebouwd.

Architect Felix maakte er terug een geheel van met de kapel in het midden. Felix noemde het trouwens zijn lievelingswerk en kreeg bij uitzondering zijn begrafenismis in de kloosterkapel. Die openheid van het klooster symbolizeert ook de spiritualiteit die er heerst niettegenstaande de meeste slotzusters zijn en slechts enkele buitenzusters.

■ Op 20 juni om 16 uur Clara-evokatie in auditorium van casino-kursaal. Op 8 augustus om 10 u. 30 opening van het Clara-jaar in het klooster. Op 16 augustus klarissendag in Heverlee. Info op 059-70.52.94 en 03-568.75.57.